

Синькович О. В.
магістр кафедри аудиту, ревізії та аналізу
Тернопільський національний економічний університет

Литвин З. Б.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Фінансовий стан бюджетної установи – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин бюджетної організації. Система показників, що відображає надходження, наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів спеціального та загального фонду характеризує фінансовий стан бюджетної установи.

Сучасні фахівці-науковці займаються питаннями організації обліку та аналізу діяльності бюджетних установ. Проблемні питання, щодо фінансування бюджетних установ та їх функціонування відображені в працях таких українських вчених: П.Й.Атамаса, Ф.Ф.Бутинця, С.В.Свірко та інших.

Питання вибору раціональних методів бюджетного фінансування досліджують вітчизняні вчені та практики, а саме: О.Д.Василик, В.Г. Дем'янишин, Р.Т.Джога, В.О.Матвеева, І.Д.Фаріон та інші.

Основними завданнями аналізу фінансового стану бюджетних установ є: дослідження фінансової стійкості підприємства; дослідження ефективності використання майна (капіталу), забезпечення організації власними оборотними коштами; об'єктивне оцінювання динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності організації; оцінювання становища суб'єкта господарювання на ринку та кількісне оцінювання його конкурентоспроможності; визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Для аналізу діяльності бюджетної організації необхідно використовувати спеціальну методику, яка заснована на фінансовому аналізі діяльності з використанням особливостей українських бюджетних установ (рис.1).

Установи та організації, які діють за рахунок коштів бюджету, для забезпечення своєї діяльності, виконання функцій складають кошторис доходів і витрат [5]. На сучасному етапі основним документом, регламентуючим питання складання і виконання кошторисів бюджетних організацій, є Порядок складання, розглядання, затвердження і основні вимоги відносно складання кошторисів доходів і витрат бюджетних установ і організацій, затверджений постановами КМУ. Кошторис бюджетної установи є основним плановим документом який складається з двох частин: загального і спеціального фондів.

Рис.1. Особливості українських бюджетних установ

Предметом фінансового аналізу бюджетної організації є фінансові ресурси організації, їх формування та використання. Аналізуючи фінансову звітність на практиці використовують горизонтальний, вертикальний, порівняльний, факторний аналіз та аналіз відносних показників (фінансових коефіцієнтів).

Горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом. Такий аналіз є основою організації моніторингу поточної фінансової діяльності. У процесі цього аналізу виявляють відхилення звітних показників від планових (нормативних), визначаються причини цих відхилень і

вносяться рекомендації щодо корегування окремих напрямків фінансової діяльності бюджетної організації. Аналіз дає можливість визначити роль бюджетного фінансування за загальним і спеціальним фондом.

Вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури фінансових показників з оцінюванням впливу різних факторів на кінцевий результат. Такий аналіз дає можливість визначити найвагоміші складові в балансі бюджетної організації, але найбільш вагоміше його використання в аналізі складових доходів і витрат Кошторису.

Порівняльний аналіз - внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самої організації (філій), а також міжгосподарський аналіз показників цієї організації порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками. При формуванні системи показників необхідно враховувати особливості звітності бюджетної організації. Доцільно звернути увагу на формування доходів бюджетної організації за двома фондами – загальним і спеціальним.

Аналіз фінансових коефіцієнтів – це обчислення різних відносних показників, що засновані на існуванні співвідношення між окремими статтями звітності і мають визначений економічний зміст. Аналіз полягає в порівнянні розрахованих відносних показників зі середньогалузевими, стандартними, нормативними величинами [3].

Значення аналізу надходжень і використання коштів за загальним і спеціальним фондами визначається тим, що за його допомогою здійснюється контроль за правильністю їхнього утворення, а також вишукуються резерви по зміцненню матеріально-технічної бази установи і додаткових фінансових ресурсів.

Загальноприйнята система показників шляхом адаптування її до бюджетних організацій може використовуватися для аналізу. Аналіз фінансових коефіцієнтів та співвідношень надає нам змогу краще зрозуміти взаємозв'язок між звітністю. Крім того, деякі коефіцієнти можуть показати нам, чи ефективно бюджетна організація поєднує різні активи та пасиви і як це

впливає на її дохід. Очевидно, що фінансові показники – це важливий інструмент сучасного стратегічного управління. Незважаючи на велику кількість фінансових співвідношень та коефіцієнтів, для бюджетної організації їх можна поділити на такі групи: показники майнового стану; показники ділової активності; показники фінансової стійкості; показники ліквідності платоспроможності.

Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності бюджетної організації можливо застосовувати наступний модернізований алгоритм. Розглянемо кожен етап окремо.

Перший етап. Вибір об'єкта, мети дослідження, постановка задачі і вибір методів проведення аналізу. Об'єкт – бюджетна організація. Ціль – аналіз фінансового стану бюджетної організації, оцінка економічних показників діяльності, динаміка їхньої зміни. Постановка задачі – підвищення ефективності діяльності бюджетної організації.

Другий етап. Вибір основних показників роботи бюджетної організації.

Третій етап. Збір інформації й оцінка її вірогідності, відбір даних. Інформаційним забезпеченням фінансового аналізу є: дані фінансової звітності; планова інформація; дані статистичної звітності; нормативна інформація; експертна інформація.

Четвертий етап. Безпосередній аналіз фінансово-господарської діяльності. Аналіз діяльності бюджетної організації починається з оцінки загального фінансового стану. У першу чергу проводиться аналіз доходів за спеціальним і загальним фондами, аналізується динаміка фінансування діяльності, а також витрати. Аналізується склад і структура балансу, ліквідність балансу, фінансова стабільність, ліквідність і платоспроможність, ділова активність.

П'ятий етап. Виявлення «вузьких» місць і пошук резервів з підвищення ефективності роботи бюджетної організації.

Шостий етап. Визначення найбільш перспективних видів діяльності бюджетної організації на основі отриманих результатів.

Сьомий етап. Розробка заходів, що сприяють підвищенню ефективності роботи бюджетної організації і подальшого контролю за їх виконанням.

Кожен етап дослідження фінансового стану бюджетної організації присутній як самостійний блок, що вимагає більш глибокої деталізації. Результати, які отримані на окремих етапах, можуть бути економічно значимі як самі по собі, так і для використання в якості вихідних даних для подальшого аналізу.

Отже, аналіз фінансового стану бюджетної організації можливо проводити, використовуючи традиційний аналіз, враховуючи особливості бюджетних організацій.

Література:

1. Постанова КМУ Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки від 16.01.2007 № 34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
2. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К.В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2000.– 152с.
3. Литвин З.Б. Теорія економічного аналізу: Методичні поради і завдання з дисципліни «Теорія економічного аналізу» для студентів напряму підготовки «Менеджмент» усіх форм навчання – Тернопіль: «Економічна думка», 2010. – 224 с.
4. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. - Львів: ЛБІ НБУ, 2012.- 485 с
5. Ткаченко І. Т. Звітність бюджетних установ: навч. посібник. / І. Т. Ткаченко. — К.: КНЕУ, 2005. — 548 с.